בראשית פ' לב פס' ז עד יג

וישבו המלאכים אל־יעקב לאמר באנו אל־
אחיך אל־עשו וגם הלך לקראתך וארבע־מאות איש עמו:
ז ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את־העם אשר־אתו ואת־
ח הצאן ואת־הבקר והגמלים לשני מחנות: ויאמר אם־יבוא
עשו אל־המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה:
ט ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה
י האמר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך: קטנתי
מכל החסדים ומכל־האמת אשר עשית את־עבדך כי
במקלי עברתי את־הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות:
יא הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי־ירא אנכי אתו פן־יבוא
יב והכני אם על־בנים: ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי
יג את־זרעך כחול הים אשר לא־יספר מרב: וילן שם בלילה

בראשית לב פס' כד - כט

את־הנחל ויעבר את־אשר־לו: ויותר יעקב לבדו ויאבק
יש עמו עד עלות השחר: וירא כי לא יכל לו ויגע בכף־ כה
כו ותקע כף־ירך יעקב בהאבקו עמו: ויאמר שלחני כי כו
לה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם־ברכתני: ויאמר כז
ליו מה־שמך ויאמר יעקב: ויאמר לא יעקב יאמר עוד כח
מך כי אם־ישראל כי־שרית עם־אלהים ועם־אנשים
תוכל: וישאל יעקב ויאמר הגידה־נא שמך ויאמר למה כט

בראשית פרק לה פס' א-ה

א ויאמר אלהים אל־יעקב קום עלה בית־אל ושב־שם ועשה־
שם מזבח לאל הנראה אליך בברחך מפני עשו אחיך:
ב ויאמר יעקב אל־ביתו ואל כל־אשר עמו הסרו את־אלהי
ג הנכר אשר בתככם והטהרו והחליפו שמלתיכם: ונקומה
ונעלה בית־אל ואעשה־שם מזבח לאל הענה אתי ביום
ד צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי: ויתנו אל־יעקב את
כל־אלהי הנכר אשר בידם ואת־הנזמים אשר באזניהם
ה ויטמן אתם יעקב תחת האלה אשר עם־שכם: ויסעו ויהי

בראשית לה טז - כ

טו שם אלהים בית־אל: ויסעו מבית אל ויהי־עוד כברת־הארץ
טז לבוא אפרתה ותלד רחל ותקש בלדתה: ויהי בהקשתה
יז בלדתה ותאמר לה המילדת אל־תיראי כי־גם־זה לך בן:

הי בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בן־אוני ואביו קרא־ יח
בנימין: ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה הוא בית לחם: יט
צב יעקב מצבה על־קברתה הוא מצבת קברת־רחל עד־ כ
יום: ויסע ישראל ויט אהלה מהלאה למגדל־עדר: ויהי כא כב

(5) ספר עובדיה

א א חזון עבדיה כה־אמר אדני יהוה לאדום שמועה שמענו מאת
ב יהוה וציר בגוים שלח קומו ונקומה עליה למלחמה: הנה
ג קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד: זדון לבך השיאך שכני
ד בחגוי־סלע מרום שבתו אמר בלבו מי יורדני ארץ: אם־
תגביה כנשר ואם־בין כוכבים שים קנך משם אורידך נאם־
ה יהוה: אם־גנבים באו־לך אם־שודדי לילה איך נדמיתה
הלוא יגנבו דים אם־בצרים באו לך הלוא ישאירו עללות:
ו איך נחפשו עשו נבעו מצפניו: עד־הגבול שלחוך כל אנשי
בריתך השיאוך יכלו לך אנשי שלמך לחמך ישימו מזור
ח תחתיך אין תבונה בו: הלוא ביום ההוא נאם־יהוה והאבדתי
ט חכמים מאדום ותבונה מהר עשו: וחתו גבוריך תימן למען
י יכרת־איש מהר עשו מקטל: מחמס אחיך יעקב תכסך
יא בושה ונכרת לעולם: ביום עמדך מנגד ביום שבות זרים
חילו ונכרים באו שערו ועל־ירושלם ידו גורל גם־אתה כאחד
יב מהם: ואל־תרא ביום־אחיך ביום נכרו ואל־תשמח לבני־
יג יהודה ביום אבדם ואל־תגדל פיך ביום צרה: אל־תבוא
בשער־עמי ביום אידם אל־תרא גם־אתה ברעתו ביום אידו
יד ואל־תשלחנה בחילו ביום אידו: ואל־תעמד על־הפרק
טו להכרית את־פליטיו ואל־תסגר שרידיו ביום צרה: כי־קרוב
יום־יהוה על־כל־הגוים כאשר עשית יעשה לך גמלך ישוב

בראשך: כי כאשר שתיתם על־הר קדשי ישתו כל־הגוים טז
תמיד ושתו ולעו והיו כלוא היו: ובהר ציון תהיה פליטה יז
והיה קדש וירשו בית יעקב את מורשיהם: והיה בית־ יח
יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם
ואכלום ולא־יהיה שריד לבית עשו כי יהוה דבר: וירשו יט
הנגב את־הר עשו והשפלה את־פלשתים וירשו את־
שדה אפרים ואת שדה שמרון ובנימן את־הגלעד: וגלת כ
החל־הזה לבני ישראל אשר־כנענים עד־צרפת וגלת
ירושלם אשר בספרד ירשו את ערי הנגב: ועלו מושעים כא
בהר ציון לשפט את־הר עשו והיתה ליהוה המלוכה:

(7) מדרש בראשית רבה פרשה סימן יב

יב. (ל-לא) ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי עכרתם
אתי רבנן אמרי צלולה היתה החבית ועכרתם אותה מסרת
היא בידי הכנענים שהן עתידין לפל בידי אלא שאמר
הקדוש ברוך הוא 'עד אשר תפרה' בששים רבוא אמר
רבי יהודה בר סימון עכורה היתה החבית וצללנו אותה
'ויאמרו הכזונה' אמרו מה הם נוהגים בנו כבני אדם של
הפקר מי גרם 'ותצא דינה'.

(13) מידות ראיה גאוה סעיפים יב, יג

יב. מי שמתאמץ לזכות להסרת הגאוה מלבבו יזכה לאהבת ארץ-ישראל.

יג. האוהב את ארץ-ישראל באמת יזכה לשנא את הגאוה.

(6) ישעיה פרק ב' ה - כב

שניהם יחדו ואין מכבה: הדבר אשר חזה א ב
ישעיהו בן־אמוץ על־יהודה וירושלם: והיה | באחרית ב
הימים נכון יהיה הר בית־יהוה בראש ההרים ונשא מגבעות
ונהרו אליו כל־הגוים: והלכו עמים רבים ואמרו לכו | ונעלה ג
אל־הר־יהוה אל־בית אלהי יעקב וירנו מדרכיו ונלכה
בארחתיו כי מציון תצא תורה ודבר־יהוה מירושלם: ושפט ד
בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו חרבותם לאתים
וחניתותיהם למזמרות לא־ישא גוי אל־גוי חרב ולא־ילמדו
עוד מלחמה: בית יעקב לכו ונלכה באור ה
יהוה: כי נטשתה עמך בית יעקב כי מלאו מקדם ועננים ו
כפלשתים ובילדי נכרים ישפיקו: ותמלא ארצו כסף ז
וזהב ואין קצה לאצרתיו ותמלא ארצו סוסים ואין קצה
למרכבתיו: ותמלא ארצו אלילים למעשה ידיו ישתחוו ח
לאשר עשו אצבעתיו: וישח אדם וישפל־איש ואל־תשא ט
להם: בוא בצור והטמן בעפר מפני פחד יהוה ומהדר גאנו: י

יא עיני גבהות אדם שפל ושח רום אנשים ונשגב יהוה לבדו
יב ביום ההוא: כי יום ליהוה צבאות על כל־גאה
יג ורם ועל כל־נשא ושפל: ועל כל־ארזי הלבנון הרמים
יד והנשאים ועל כל־אלוני הבשן: ועל כל־ההרים הרמים ועל
טו כל־הגבעות הנשאות: ועל כל־מגדל גבה ועל כל־חומה
טז בצורה: ועל כל־אניות תרשיש ועל כל־שכיות החמדה:
יז ושח גבהות האדם ושפל רום אנשים ונשגב יהוה לבדו ביום
יח יט ההוא: והאלילים כליל יחלף: ובאו במערות צרים ובמחלות
כ עפר מפני פחד יהוה ומהדר גאונו בקומו לערץ הארץ: ביום
ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת אלילי זהבו אשר
כא עשו־לו להשתחות לחפר פרות ולעטלפים: לבוא בנקרות
הצרים ובסעפי הסלעים מפני פחד יהוה ומהדר גאונו בקומו
כב לערץ הארץ: חדלו לכם מן־האדם אשר נשמה באפו כי
ג א במה נחשב הוא: כי הנה האדון יהוה צבאות

(9) בבלי בסוטה דף ד עמ' ב

לפני ולפנים היא תצודנו לדינה של גיהנם א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחי כל אדם
שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים כתי' הכא °תועבת ה' כל גבה
לב וכתיב התם °ולא תביא תועבה אל ביתך ורבי יוחנן דידיה אמר יכאילו
כפר בעיקר שנאמר °ורם לבבך ושכחת את ה' אלהיך וגו' ר' חמא בר חנינא
אמר כאילו בא על כל העריות כתי' הכא תועבת ה' כל גבה לב וכתי' התם °כי
את כל התועבות האל וגו' עולא אמר כאילו בנה במה שנאמר *°חדלו לכם
מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא אל תיקרי במה אלא במה מאי
*יד ליד לא ינקה

(10) רש"י בראשית לב פסוק ז

רש"י

(ז) באנו אל אחיך אל עשו. שהיית אומר אחי הוא, אבל הוא נוהג עמך כעשו הרשע, עודנו בשנאתו (ב"ר עה,): (ח) ויירא ויצר. ויירא שמא יהרג, ויצר לו, אם יהרוג הוא את אחרים (ב"ר עו, ז. - תנחומא וישלח ד.). (ס"א שמא יהרוג אחרים ועוד גירסות אחרות וצ"ע במקור ההפרש שביניהם):

(8) מדרש תנחומא סוף פר' וישלח

י) 'כל־ארחות ה' חסד ואמת'. בשעה שאמר משה לישראל (דברים יג, ה) 'אחרי ה' אלהיכם תלכו', וחוזר ואומר (דברים ח, ו) 'ללכת בדרכיו', אמרו לו, מי יוכל ללכת בדרכיו, והכתיב, (נחום א, ג) 'ה' בסופה ובשערה דרכו וענן אבק רגליו', וכתיב, (תהלים עז, כ) 'בים דרכך ושביליך במים רבים ועקבותיך לא נדעו', וכתיב, (שם נ, ג) 'אש לפניו תאכל וסביביו נשערה מאד'. אמר להם משה לישראל, לא אמרתי לכם כך, אלא דרכיו חסד ואמת וגמילות חסדים, דכתיב, 'כל־ארחות ה' חסד ואמת'. גמילות חסדים, שתחלת התורה גמילות חסדים, ואמצעיתה גמילות חסדים, וסופה גמילות חסדים. תחלתה הלביש ערמים, שנאמר, (בראשית ג, כא) 'ויעש יי אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם'. אמצעיתה בקור חולים, שנאמר, (שם יח, א) 'וירא אליו ה' באלני ממרא'. וסופה, קבר מת, שנאמר, (דברים לד, ו) 'ויקבר אותו בגי'. [אף אתם

תלכו אחר מדותיו של הקדוש־ברוך־הוא. אמר הקדוש־ברוך־הוא, בעולם הזה אתם חוטאים על ידי יצר הרע ואתם משעבדים תחת האמות, ואף־על־פי־כן אין שכינתי זזה מכם, שנאמר, (ישעיה סג, ט) 'בכל־צרתם לו צר'. ובשמחתם שמחה לפניו, שנאמר, (שמואל א ב, א) 'כי שמחתי בישועתך'. וכן הוא אומר, (ישעיה סה, יט) 'וגלתי בירושלים וששתי בעמי'. ואומר, (שם סב, ה) 'ומשוש חתן על־כלה ישיש עליך אלהיך'. הוי, כל־ארחות ה' חסד ואמת].

(13) אברבנאל בראשית פרק לב פסוק ה

יתנהג מצד המעלה. וכן היה ענין יעקב. כי אם היה בלתי ירא ולא מפחד מעשו שיהרגהו ויהרוג את נשיו ובניו[88], הנה בלכתו אליו לא היה מורה על בטחונו בשם יתברך ובייעודיו, כי יהיה הולך אליו לחשבו שיתנהג עמו כאח. אבל עתה ששיער בשנאתו אותו וידע זה בבירור, עד שהכרת החיוני אשר ליעקב התפעל מזה, כי ראה ופחד. ועם כל זה שכלו והמנהיג את הכוח המתעורר אשר לו - כמו שראוי לבעל המעלה - גער בו על פחדו, והתאמץ והלך לקראת אחיו; זה באמת הראוי להיקרא מאמין בנבואתו ובוטח בייעוד אלהיו. ואין זה אלא כמו מי שיראה אשה יפה

(12) כלי יקר פרש' בראשית לה פסוק ב

כלי יקר

ג) הסירו אלהי הנכר אשר בתוככם. הל"ל אשר בידכם, כמ"ש ויתנו אל יעקב כל אלהי הנכר אשר בידם. לפי שכל מעשה קדמה לו המחשבה, וההרהור עבירה קודם שיעשה המעשה. ועל כן צוה להם לטהר תחילה חטא ההרהור ואמר הסירו אלהי הנכר אשר בתוככם ממש, כי אמר יעקב אולי חטאו בני ובוחן אלהים בלבבם והיו מהרהרים בע"ג שבידם, והטהרו, כי ע"ז יברא לכם ה' לב טהור. או יאמר על סתם ההרהור חטא הבא מצד היצה"ר שנקרא אלהי נכר אשר בתוככם כאמרו רז"ל (שבת קה:) לא יהיה בך אל זר (תהלים פא.י) איזו אל זר שבתוך גוף האדם הוי אומר זה יצה"ר, ואח"כ הזהירם על תקון חטא המעשה לאמור הסירו הבגדים הצואים והלבישו אתכם מחלצות, כי מצינו בכל מקום שהמלבוש כנוי אל המעשים כמ"ש (קהלת ט.ח) בכל עת יהיו בגדיך לבנים, על זה אמר והחליפו שמלותיכם. ונקומה ונעלה בית אל. כי אין לבא אל שער המלך בלבוש מלוכלך בחטא ועון עד אשר יתקנו תחילה חטא ההרהור והמעשה. ויתנו אל יעקב כל אלהי הנכר אשר בידם. כי בזה תקנו חטא המעשה וההרהור כאחד, המעשה כפשוטו בביטול הע"ג אשר בידם, והסרת היצה"ר אל נכר אשר בתוכם ממש רמז ג"כ באמרם אלהי הנכר אשר בידם, כארז"ל (בר"ר לד.י) שהרשעים ברשות לבם אבל הצדיקים לבם ברשותם ובידם, וזהו אלהי הנכר אשר בידם הורו שזהו שבתוכם הרי הוא בידם, והו רמז נכון קרוב לשמוע.